

Yayın Tanıtım:

Ar. Gör. Seda SONKUR*

Dr. Şerafettin Mağmumî: **Bir Osmanlı Doktorunun Seyahat Anıları -Avrupa Seyahat Hatıraları**, Haz. Prof. Dr. Nâzım H. POLAT, Harid FEDÂİ, Boyut Yay., İstanbul 2008, 502 s.

II. Meşrutiyet'i hazırlayan Jöntürk Hareketinin öncülerinden ve yönlendiricilerinden olan Dr. Şerafettin Mağmumî, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin kurucuları arasında yer aldığı halde bu konuda yapılan araştırmalarda yeterince anılmayan isimlerdendi. Prof. Dr. Nâzım H. Polat, *Dr. Şerafettin Mağmumî-Bir Jöntürk'ün Serüveni* Büke Yayınları, İstanbul 2002, 253 s." adlı çalışmasını yayımlayınca kadar hakkında yeterince bilgimiz yoktu. Polat'ın çalışması unutulmuşluğa yüz tutmuş bir ismi gün yüzüne çıkardığı gibi, kültür hayatımıza da önemli bir monografi kazandırmıştır.

2008 yılında Prof. Dr. Nâzım Hikmet Polat ve Kıbrıs Türklerinden yazar Harid Fedâi Şerafettin Mağmumî'nin gezi yazılarını bir araya getirerek Mağmumî'nin edebî kimliğine ve kültürümüze bir katkı daha yaptılar. Yayına hazırlayanlara teşekkür ederiz.

Kuşku yok ki gezi ve anı türünden eserler, dönemlerinin kültürel değerlerini belgeleyen önemli kaynaklardır. Maziye aydınlatmada ilk başvurulacak eserlerdir. Gerek yakın tarih araştırmacıları ve gerek Meşrutiyet Devri Türk Edebiyatı araştırmacıları için bu türden eserlerin çok değerli olduğunu ilgilileri takdir edecektir.

Eseri yayına hazırlayan Polat ve Fedai, yazarın seyahat hatıralarını sadece günümüz harflerine aktarmakla kalmamışlar, esere yaptıkları ilâvelerle okuyucu ve araştırmacılar için daha okunur ve istifade edilir hâle getirmişler.

Kitabın ön sözünde bu çalışmaya niçin gerek duyulduğu ve bu çalışmada kullanılan yöntemler dokuz maddede özetlenmiş (s. 9-11). Buradan Şerafeddin Mağmumi'nin seyahat hatıralarının aslında üç cilt oldu-

---

* Niğde Üni. Fen-Ed. Fak. TDE Böl. sedasonkur@hotmail.com

ğunu, bunlardan Anadolu ve Suriye civarıyla ilgili ilk cildin Cahit KAYRA tarafından “*Bir Osmanlı Doktorunun Anıları*” (İstanbul 2001) adıyla yayımlandığını öğreniyoruz. Geriye kalan iki cildinse Polat ve Fedai tarafından yayına hazırlandığı bilgisini (II. C. Harid Fedai, III. C. Nâzım H. Polat) buluyoruz.

Ardından Dr. Şerafeddin Mağmumî ve Gezi Edebiyatı başlıklı bir inceleme yazısı yer almakta. Bu kısım Prof. Dr. Nâzım H. Polat imzasını taşımaktadır. Yazar, Mağmumî'nin Jöntürk Hareketi içindeki yerini belirttikten sonra onun seyahat türünün önemini, belirgin vasıflarını ve Mağmumî'nin seyahat yazılarının özelliklerini ortaya koyan bir inceleme eklemiştir (s. 11–18).

Kitabın daha sonraki bölümünde asıl metinler (*Avrupa Seyahat Hatıraları* II. ve III. C.) yer almaktadır. Eserin büyük bölümü numaralandırılmış mektuplar şeklinde düzenlenmiş ve ülkelere ya da şehirlere göre bölümlendirilmiştir:

Hatıraların ilk bölümü (s. 19–95) “*Seyahat Hatıraları (Brüksel ve Londra’da)*” (II. C.) adını taşımakta ve 10 mektuptan oluşmaktadır.

“*Londra’da On Beş Gün*” (II. C.) başlıklı bölümü (s. 96–200) 16 Mektuptan oluşmaktadır.

“*Seyahat Hatıraları (Fransa ve İtalya ve İsviçre’de)*” (III. C.) adlı bölüm (s. 201–465) ise 46 alt başlıktan meydana gelmektedir. Fransa, İtalya, Almanya, İsviçre gibi ülkelere dair gezi yazılarını ihtiva etmektedir. Polat, bunlara ilave olarak Dr. Şerafeddin Mağmumî'nin Resimli İstanbul dergisinde yayımlanmış, Mısır’la ilgili hatıralarını ihtiva eden bir yazısını da vermiştir. İlk bakışta, bu kısmın kitabın adıyla uyumlu olmadığı, yani Avrupa Hatıraları’na dâhil olmadığı söylenebilir. Fakat bu küçük metinle, Mağmumî'nin kitabın yayımlandığı 1914’e kadarki anıları tamamlanmıştır.

Eseri yayına hazırlayan Polat ve Fedai, ön sözde “Metnin daha zevkli, kolay ve faydalı biçimde takibine yardımcı olmak maksadıyla, bazı fotoğraflar ilâve edildi.(s.11)” demektedir. Eseri okuduğumuzda gördük ki bu fotoğraflar özenle seçilmiş ve eserin içeriğiyle uyumlu bir biçimde yerleştirilmiştir.

Bilimsel araştırmalarda eserin sonunda “*Dizin*” bulunmasının ne kadar değerli olduğunu erbabı çok iyi bilir. Polat ve Fedai, eserin sonuna bir özel adlar dizini ekleyerek çalışmalarını çok daha kıymetli hâle getirmişler. (s. 467–502)

Prof. Dr. Nâzım H. Polat ve Harid Fedai beyleri bir kez daha kutluyor ve Şerafeddin Mağmumî hakkında varsa daha başka çalışmalarını bekliyoruz.